

Ressenyes de llibres

Manual de asesoramiento psicopedagógico

Joan Bonals i Manuel Sánchez-Cano

Barcelona: Graó, 2007

Jaume Carbonés i López

L'assessorament psicopedagògic cal situar-lo en un context històric molt recent. Fa menys de tres dècades que era pràcticament inexistent. D'aquell concepte d'alumnes deficients, que no podien estudiar i que necessitaven disciplina i prou, hem passat a la idea d'alumne amb necessitats educatives específiques, a un model més comprensiu que té la necessitat d'adaptar-se a ritmes, nivells, interessos i motivacions diverses. De l'exigència que els alumnes s'adaptin als processos d'ensenyament, hem passat a l'adaptació dels processos d'ensenyament-aprenentatge a la diversitat de l'alumnat.

En aquest context, la psicopedagogia hi té un paper rellevant, tot i que en molts moments, de forma manifesta o encoberta, encara sentim demandes i donem respostes d'assessorament que corresponen a models no comprensius i excloents.

Amb els anys, l'ensenyament-aprenentatge ha emfasitzat (encara que no sempre ho ha aconseguit) el paper de transformació social com un dels seus objectius, més enllà del merament instructiu, que també li és propi. Només cal que recordem el que va significar el moviment d'integració escolar quant a intent de superar el dilema entre sistema d'educació especial i sistema educatiu ordinari, o el que pretén el moviment inclusiu quant a creació d'escenaris en els quals tots els alumnes s'hi sentin inclosos i no es trobin amb barreres a la participació i a l'aprenentatge. Els centres educatius esdevenen un dels elements imprescindibles (però no els únics) per treballar per aconseguir aquelles transformacions, i els equips assessors que hi intervenen cal que tinguin una formació acurada per donar-hi resposta. Aquesta és la pretensió del Manual que ressenyem, que intenta ser un instrument vàlid tant per a la formació inicial com per a la reflexió en la pràctica. La seva virtut és haver aconseguit un grup de professionals que, conjugant teoria i

pràctica i distribuïts en les cinc parts de què consta el llibre, ens esbossen els elements clau a tenir en compte. Així, en la primera part s'expliquen els aspectes importants a considerar en tot el que fa referència a l'avaluació i l'assessorament que, des del camp de la psicologia i la pedagogia i sempre considerant les funcions que l'administració propugna, consideren que han de guiar les pràctiques dels assessors.

Si compartim la idea que l'assessorament ha de tenir molt en compte els contextos on s'ha de produir, es fa imprescindible una anàlisi i un estudi d'aquests contextos, amb una visió global de la seva situació actual, del seu projecte educatiu, amb la finalitat de promoure'n el desenvolupament. L'assessorament psicopedagògic pot ser un element rellevant de l'avaluació de la mateixa institució escolar, feta en conjunció amb el professorat i basada en la recollida i valoració de les evidències com a base per a la presa de decisions.

Més enllà de la implicació en el centre educatiu com a institució, cal que ens centrem en els diversos contextos específics que el configuren i analitzem quin és el paper que l'assessorament pot jugar com a element d'ajuda que ens porti cap a una progressiva inserció dins d'una proposta inclusiva. D'aquesta manera, els diversos autors analitzen la intervenció en els centres d'educació especial, en les aules d'educació especial, en les unitats d'escolarització compartida i en altres unitats internes o externes als contextos ordinaris que requereixen un treball assessor.

Si l'obra que presentem fa un recorregut per les tasques i funcions que són pròpies de l'assessorament, si analitza des de la perspectiva de l'assessorament psicopedagògic els contextos generals o més específics on es dóna, calia també que aportés coneixement sobre les actuacions que cal considerar amb l'alumnat que presenta barreres a l'aprenentatge i la participació. I això és el que es fa en l'última part del manual, on es consideren diverses situacions, algunes més habituals i d'altres menys freqüents, destacant, prèvia explicació actualitzada de la dificultat exposada, quins són (segons l'opinió dels diversos autors) els criteris clau d'assessorament.

Com els mateixos coordinadors exposen en la introducció d'aquest Manual, es pretén donar una visió més completa de l'assessorament en els nostres contextos socials, marcant els límits d'allò que es pot fer, d'allò que no és convenient dur a terme, i destacant especialment la idea que l'assessor ha d'anar a favor d'una educació transformadora i compromesa amb la ciutadania.